EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.2.2024
COM(2024) 46 final

2024/0025 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmise küsimuses

(EDIRPA)

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses ühiskomitees vastu võetava otsusega, mis käsitleb EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmist.

2. ETTEPANEKU TAUST

1.1. EMP leping

Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga (edaspidi „EMP leping“) on EMP kodanikele ja ettevõtjatele tagatud võrdsed õigused ja kohustused siseturul. Sellega on ette nähtud nelja vabadust käsitlevate ELi õigusaktide kohaldamine kõigis 30 EMP riigis: ELi liikmesriikides, Norras, Islandil ja Liechtensteinis. Lisaks hõlmab EMP leping koostööd muudes olulistes valdkondades, nagu teadus- ja arendustegevus, haridus, sotsiaalpoliitika, keskkond, tarbijakaitse, turism ning kultuur, mis on koondatud ühisnimetuse „kõrvalmeetmed ja horisontaalpoliitika“ alla. EMP leping jõustus 1. jaanuaril 1994. Liit koos liikmesriikidega on EMP lepingu osaline.

1.2. EMP ühiskomitee

EMP ühiskomitee vastutab EMP lepingu rakendamise eest. Ühiskomitee on foorum, kus vahetatakse arvamusi EMP lepingu toimimise kohta. Ühiskomitee otsused võetakse vastu konsensuse alusel ja need on lepinguosalistele siduvad. ELi poolel vastutab EMPga seotud küsimuste koordineerimise eest Euroopa Komisjoni peasekretariaat.

1.3. EMP ühiskomitee kavandatav õigusakt

EMP ühiskomitee võtab eeldatavasti vastu EMP ühiskomitee otsuse (edaspidi „kavandatav õigusakt“), millega muudetakse EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust.

Kavandatava õigusaktiga laiendatakse EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks määrust (EL) 2023/2418, millega luuakse instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA)[1].

Island ja Liechtenstein ei osale kõnealuses instrumendis ega selle rahastamises.

Kavandatav õigusakt annab tunnistust sellest, et Norra ja Euroopa Liit teevad praeguses geopoliitilises olukorras väga tihedat koostööd.

Kooskõlas ELi eelarvepoliitikaga on ELi tegevuses võimalik osaleda ainult juhul, kui vastav rahaline toetus on makstud. Makse saab teha aga alles pärast käesoleva nõukogu otsuse eelnõu vastuvõtmist ja pärast seda, kui Euroopa Komisjon on esitanud EMP EFTA riikidele ELi rahastamisnõude.

Seega selleks, et katta 27. oktoobri 2023 ja makse saamise vaheline ajavahemik, tuleks kavandatavat õigusakti kohaldada tagasiulatuvalt alates 27. oktoobrist 2023. Tagasiulatuvus ei

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2418, millega luuakse instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA) (ELT L, 2023/2418, 26.10.2023).

mõjuta asjaomaste isikute õigusi ja kohustusi ning selle kohaldamisel peetakse kinni õiguspärase ootuse põhimõttest.

EMP lepingu artiklite 103 ja 104 kohaselt muutub kavandatav õigusakt osaliste jaoks siduvaks.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Komisjon esitab nõukogule EMP ühiskomitee otsuse eelnõu, et nõukogu võtaks selle vastu kui liidu seisukoha. Vastu võetud seisukoht tuleks esitada EMP ühiskomitees esimesel võimalusel.

Lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõu kohaselt antakse EMP EFTA riikidele õigus osaleda tegevuses, mis tuleneb määrusest (EL) 2023/2418, millega luuakse instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA). See läheb kaugemale sellest, mida saab pidada pelgalt tehnilisteks kohandusteks nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 tähenduses[2]. Seetõttu võtab liidu seisukoha vastu nõukogu.

EMP EFTA riigid peaksid eespool nimetatud tegevust ka rahaliselt toetama. Island ja Liechtenstein ei osale kõnealuses instrumendis ega selle rahastamises.

4. ÕIGUSLIK ALUS

1.4. Menetlusõiguslik alus

1.4.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 on ette nähtud otsused, millega kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel õiguslik toime. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu[3].

1.4.2. Kohaldamine käesoleval juhul

EMP ühiskomitee on lepinguga, täpsemalt EMP lepinguga loodud organ. Aktil, mille EMP ühiskomitee peab vastu võtma, on õiguslik toime. Kavandatav õigusakt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas EMP lepingu artiklitega 103 ja 104.

Kavandatava õigusaktiga ei täiendata ega muudeta lepingu institutsioonilist raamistikku. Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9 koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3.

1.5. Materiaalõiguslik alus

1.5.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 alusel ja koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3 tehtava otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige EMP lepingusse inkorporeeritava ELi õigusakti materiaalõiguslikust alusest.

---

[2] Nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrus (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta (EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6).

[3] Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Kui kavandatava õigusaktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning ühte neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus, nimelt peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav materiaalõiguslik alus.

1.5.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kuna ühiskomitee otsusega laiendatakse EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks määrust (EL) 2023/2418, millega luuakse instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA), peaks käesolev nõukogu otsus põhinema samal materiaalõiguslikul alusel kui inkorporeeritud õigusakt. Seega on kavandatava otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 173 lõige 3.

1.6. Järeldus

Kavandatava otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 173 lõige 3 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3.

5. KAVANDATAVA ÕIGUSAKTI AVALDAMINE

Kuna EMP ühiskomitee aktiga muudetakse EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust, on asjakohane avaldada see pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2024/0025 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmise küsimuses

(EDIRPA)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 173 lõiget 3 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrust (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta,[4] eriti selle artikli 1 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Majanduspiirkonna leping[5] (edaspidi „EMP leping“) jõustus 1. jaanuaril 1994.

(2) EMP lepingu artikli 98 kohaselt võib EMP ühiskomitee oma otsusega muu hulgas muuta EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust.

(3) On asjakohane laiendada EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2023/2418[6].

(4) Selleks et kõnealune laiendatud koostöö saaks toimuda, tuleks EMP lepingu protokolli nr 31 vastavalt muuta.

(5) Eeltoodust tulenevalt peaks seisukoht, mille liit võtab EMP ühiskomitees, põhinema lisatud otsuse eelnõul,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel EMP ühiskomitees seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) kavandatava muutmisega, põhineb käesolevale otsusele lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõul.

---

4 EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6.

5 EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2418, millega luuakse instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA) (ELT L, 2023/2418, 26.10.2023).

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja